

Sprawozdanie

z realizacji

**Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Siechnice za 2017 rok**

marzec 2018 r.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017r. poz. 697 ze zmianami) obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest we współpracy ze środowiskami lokalnymi, instytucjami oświatowymi, sądami, policją, organizacjami społecznymi. Ważne jest aby wsparcie potrzebującym rodzinom udzielone było dostatecznie wcześnie, by eliminować sytuacje gdy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną.

W 2017 roku został opracowany i wdrożony trzyletni Program Wspierania Rodziny dla Gminy Siechnice, w którym zaplanowane zostały działania zmierzające do wsparcia rodzin mających trudności w należyтым wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Szczegółowy opis zadań realizowanych w 2017 roku w ramach Programu

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

W 2017 r. system pomocy społecznej objął wsparciem **207** rodzin - **428** osób. Analizując liczbę osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej do liczby mieszkańców (19.995 - stan na 31.12.2017), przyjąć należy, iż wsparciem zostało objętych **2,14%** społeczności lokalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 ze zmianami) wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiał życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W ramach realizowanych zadań udzielana była pomoc: na zakup żywności, odzieży i obuwia, środków czystości, opału, leków, doposażenia w podstawowy sprzęt AGD finansowane były koszty leczenia u specjalistów, opłaty mieszkaniowe i przejazdy środkami komunikacji podmiejskiej. Rodziny korzystały również z dożywiania dla dzieci w przedszkolach, szkołach oraz placówkach oświatowych położonych poza terenem gminy (Ośrodki Szkolno-Wychowawcze). Z dożywiania w placówkach oświatowych korzystało **35 dzieci**. Ponadto Ośrodek od 2017 r. w ramach wsparcia dla osób zwracających się o pomoc zapewnia ciepły posiłek (pełen obiad) z dowozem do domu przez firmę cateringową. Z ciepłego posiłku skorzystało 43 podopiecznych. Pomoc najczęściej przyznawana była z powodu ubóstwa i bezrobocia.

Pomoc przyznawana była w **formie pieniężnej, przyznawanych świadczeń rzeczowych oraz usług**. Pracownicy socjalni prowadzili również pracę socjalną z rodzinami, które samodzielnie nie potrafią przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej.

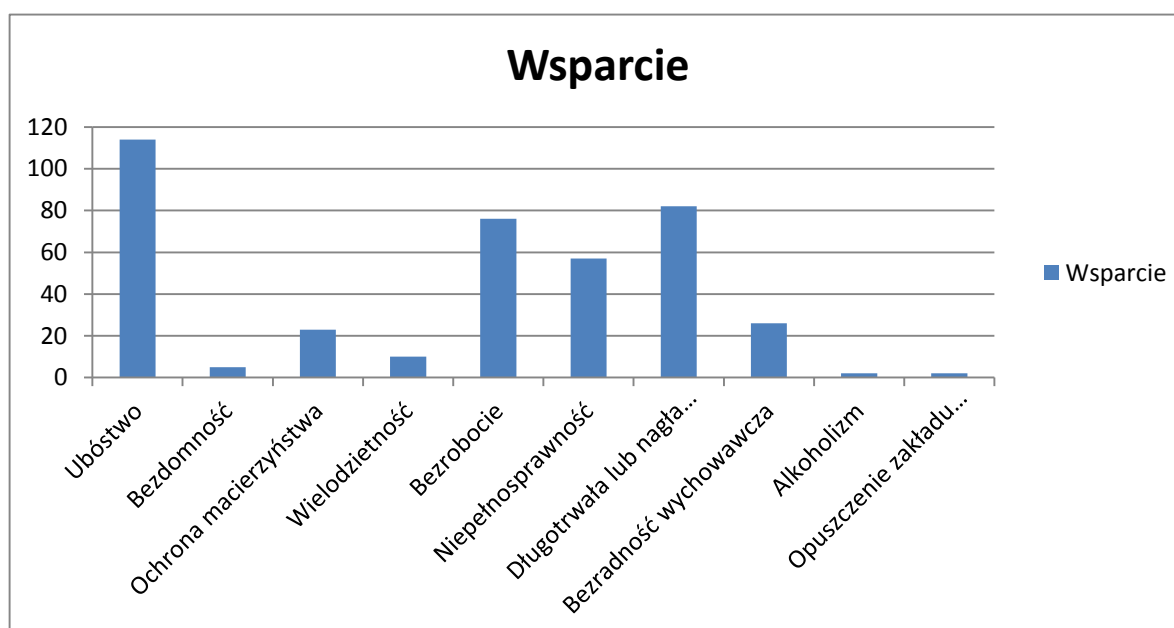
Wśród rodzin korzystających z pomocy najczęściej pomoc przyznawana była z następujących powodów:

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy w 2017 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinie
Ogółem	207	176	428
Ubóstwo	114	92	222
Bezdomność	5	4	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	23 10	17 8	84 46
Bezrobocie	76	60	145
Niepełnosprawność	57	51	99
Długotrwała lub nagła choroba	82	71	141
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego w tym:	26	22	77
- rodziny niepełne	22	18	66
- rodziny wielodzietne	1	1	4
Alkoholizm	2	2	2
Przemoc	3	2	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	2

* Wymienione w ustawie powody, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczba osób i rodzin się nie sumuje

Wykres nr 1. Powody przyznania pomocy w 2017 r.

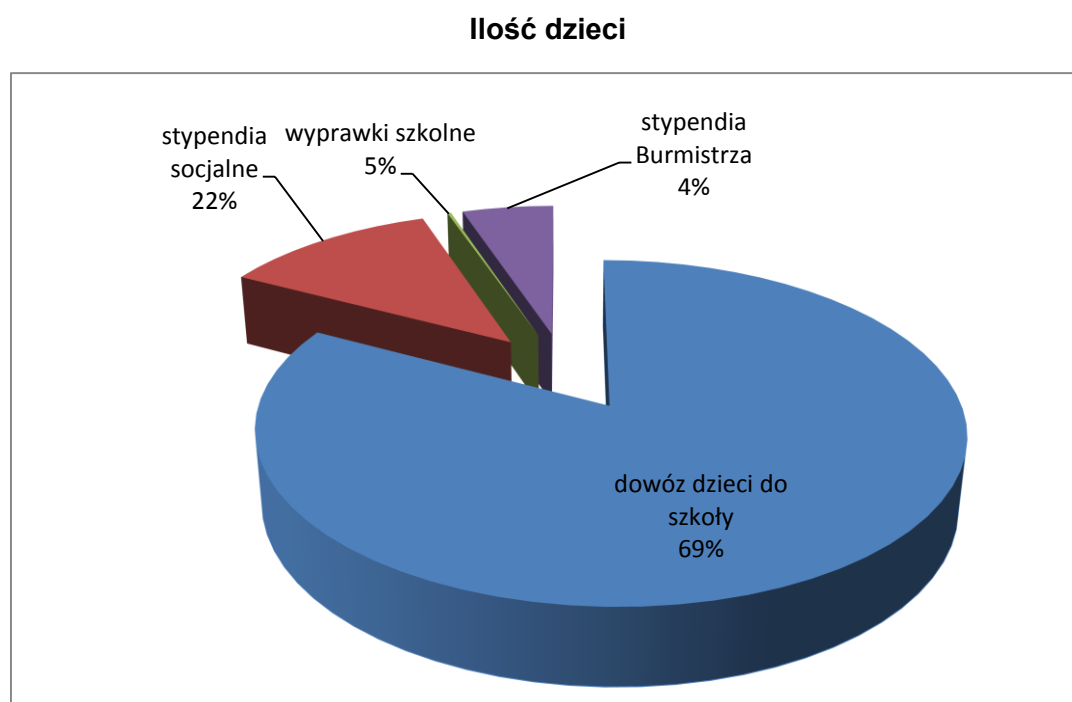
W ramach tego zadania wszystkie działające na terenie gminy jednostki i instytucje podejmowały działania mające na celu rozwiązywanie problemów osób i rodzin na terenie gminy. Zauważanie problemów w środowisku i bezpośredni kontakt pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pielęgniarek środowiskowych, dzielnicowych pozwalał na szybką diagnozę i podejmowanie działań nakierowanych na wsparcie i wyjście rodziny z trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc dla rodzin udzielana była również przez **Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Siechnicach** przyznając świadczenia oraz świadcząc usługi.

Tabela nr 2. Pomoc przyznana w ramach wsparcia Wydziału Edukacji w 2017r.

L.p.	Rodzaj udzielonej pomocy	Ilość dzieci
1.	stypendia socjalne	61
2.	wyprawki szkolne	0
3.	dowóz dzieci do szkoły	475 332 – w ramach przewozu zbiorowego dzieci do szkół (firma Polbus) 97 - w ramach przewozu zbiorowego dzieci do szkół (Bus gminny) 29 – w ramach przewozu zbiorowego osób niepełnosprawnych, 17 – w ramach zwrotu kosztów dowozu osób niepełnosprawnych.
4.	stypendia Burmistrza	24

Wykres 2. Wsparcie udzielone dla dzieci

2. Zapobieganie uzależnieniom dzieci, młodzieży i dorosłych

W 2017 r. zorganizowane zostały szkolenia dla kadry pedagogicznej, uprawniających nauczycieli do realizacji rekomendowanych programów profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży. W porozumieniu ze szkołami wybrane zostały 4 programy rekomendowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zorganizowane zostały następujące szkolenia:

- Program „Szkolna interwencja profilaktyczna” –
- Program *Domowych Detektywów* „Jaś i Małgosia na tropie”
- Program „Przyjaciele Zippiego”
- Program „Fantastyczne możliwości”

W sumie w szkoleniach uczestniczyło **80 nauczycieli**.

W ramach działań profilaktycznych skierowanych do uczniów zorganizowane zostały warsztaty programu „Kto ma rację”, którego założeniem jest wzmocnienie ważnych wartości jak miłość, przyjaźń, zaufanie, szacunek; podkreślenie wartości obu płci. Uczestniczyli w nim uczniowie klas 0 – III w szkołach podstawowych, a także dzieci w przedszkolach.

W sumie na terenie gminy przeprowadzono **22 warsztaty** i uczestniczyło w nich **ok. 1600 dzieci**.

W ramach **profilaktyki narkotycznej** zostały przeprowadzone warsztaty dla 6 klas uczniów gimnazjum. Wzięło w nich udział ok. **380 uczniów**.

Tabela nr 3. Ilość uczestników programu

Odbiorcy programu	Liczba uczestników
przedszkola	520
Klasy 0 - III	1118
W sumie:	1638 uczniów

W ramach współpracy instytucji działających na terenie gminy podejmowane są działania interwencyjne, prewencyjne i profilaktyczne. Instytucjami, które wspólnie z Ośrodkiem podejmują działania mające na celu zapobieganie uzależnieniom na terenie gminy są:

1. Gimnazjum w Siechnicach z O/Zamiejscowym w Św. Katarzynie
2. Szkoły Podstawowe w: Siechnicach, Św. Katarzynie, Radwanicach, Żernikach, Kotowicach
3. Przedszkola w: Siechnicach, Św. Katarzynie, Żernikach
4. Zespół Opieki Zdrowotnej

5. Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji
6. Straż Miejska
7. Posterunek Policji
8. Sołectwa

W ramach tego zadania organizowane były dwa PIKNIKI RODZINNE w Siechnicach i Świętej Katarzynie promujące zdrowy tryb życia oraz mające na celu aktywizację międzypokoleniową.

3. Wsparcie rodzin w zakresie poradnictwa specjalistycznego

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Punkt Konsultacyjny w ramach którego prowadzone jest poradnictwo psychologiczno - terapeutyczne oraz prawne dla rodzin. W ramach Punktu rodziny mogą uzyskać specjalistyczne porady przyczyniające się do rozwiązania sytuacji kryzysowych w rodzinie. Z porad korzystają również rodziny, z którymi pracuje Asystent Rodziny, w szczególności w zakresie podniesienia kompetencji rodzicielskich.

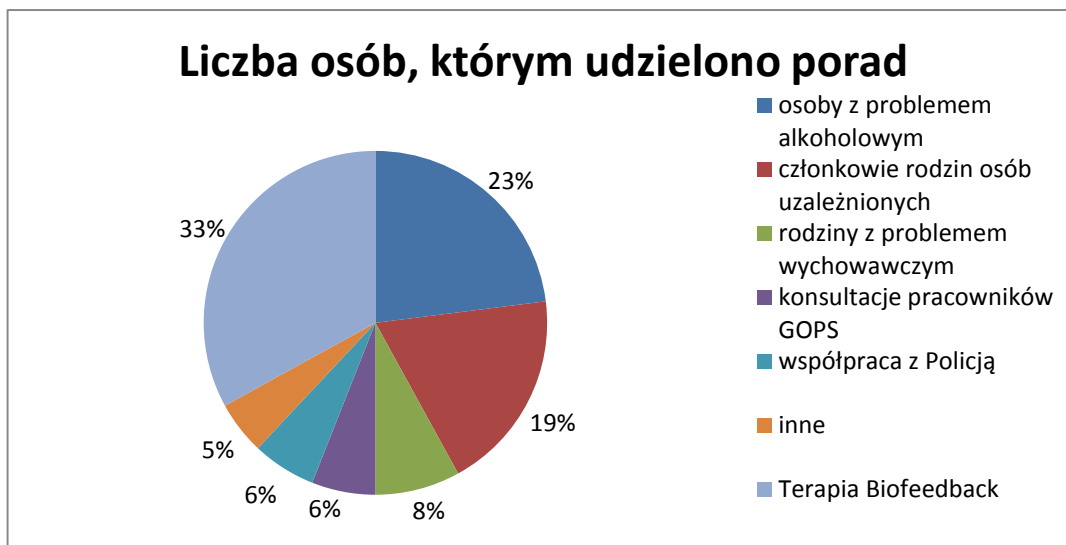
W Punkcie Konsultacyjnym zatrudnionych jest 3 psychologów. Porady prawne udzielane były w ramach bezpłatnego poradnictwa prawnego w Urzędzie Miejskim w Siechnicach. W ramach Punktu Konsultacyjnego prowadzona jest terapia biofeedback dla dzieci i osób z problemami (uzależnień, przemocy, depresji). Biofeedback to profesjonalny trening mózgu. Informacja o stanie umysłu pacjenta jest mu przekazywana za pośrednictwem sygnału EEG. Biofeedback - biologiczne sprzężenie zwrotne – polega na podawaniu pacjentowi sygnałów zwrotnych o zmianach stanu fizjologicznego jego organizmu, dzięki czemu może on nauczyć się modyfikować funkcje, które normalnie nie są kontrolowane świadomie.

W 2017 roku z Punktu Konsultacyjnego skorzystało 161 osób.

Tabela nr 4. Statystyka udzielonych porad

Zakres udzielonych porad:	Liczba osób	Liczba porad
Osobom z problemem alkoholowym	33	159
Członkom rodzin osób uzależnionych	19	98
Problemy wychowawcze zgłaszane przez szkoły	9	33
Konsultacje pracowników GOPS	15	48
Współpraca z Policją	20	20
Inne (współpraca z kuratorami Sądu w Oławie, we Wrocławiu, z PCPR, konsultacje telefoniczne)	7	15
Terapia Biofeedback	58	346
RAZEM	161	719

Wykres 4. Liczba udzielonych porad

4. Diagnoza pracy asystenta rodziny

Celem wzmocnienia rodziny w należyтым wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przyznawany był Asystent Rodziny.

Pracę z rodziną asystent prowadzi **za jej zgodą i aktywnym udziałem**, z uwzględnieniem jej trudności, zasobów oraz możliwości wsparcia zewnętrznego. Wspieranie rodziny polega przede wszystkim na uruchomieniu w rodzinach ich zasobów do radzenia sobie w przyszłości z podobnymi trudnościami z jakimi stykają się i będą stykać w codziennym życiu.

Wsparciem objęte zostały rodziny, z wieloma dysfunkcjami, od lat korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej. Dla części tych rodzin ustanowiony był nadzór kuratora z uwagi na nienależyte wykonywanie przez rodziców obowiązków wynikających z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Praca asystenta polegała na zdiagnozowaniu, przy wsparciu pracownika socjalnego, sytuacji rodziny pod kątem problemów i potrzeb, a następnie wraz z rodziną opracowania planu działania. W ramach obowiązków asystent uczył dorosłych członków rodziny dysponowania finansami, prowadził aktywizację zawodową podopiecznych (uczestniczył w wizytach w urzędzie pracy, rozpoznawał oferty pracy, odbywał wizyty z podopiecznymi u pracodawców). W wielu sytuacjach porządkował sprawy związane z zaległościami w zakresie opłat mieszkaniowych, zaciąganych zobowiązań, zajęć komorniczych.

W przydzielonych do pracy przypadkach dużego zaangażowania wymagała praca z dziećmi. W ramach kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami asystent

diagnozował problemy dzieci w nauce. Dla potrzeb dokonania właściwej diagnozy nawiązał współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, dzięki czemu mógł rozpocząć pracę z dzieckiem, ale również uczyć rodziców jak uczestniczyć w edukacji dziecka. Oprócz działań aktywizacyjnych i wsparcia dzieci asystent bardzo mocno współpracowała ze służbą zdrowia. Dzięki ścisłej współpracy z lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi część z podopiecznych skorzystała z badań diagnostycznych, specjalistycznych łącznie z pobytem w szpitalu. Wieloletnie zaniedbania zdrowotne wpływały na rozwój dzieci, a dorosłym uniemożliwiały powrót na rynek pracy.

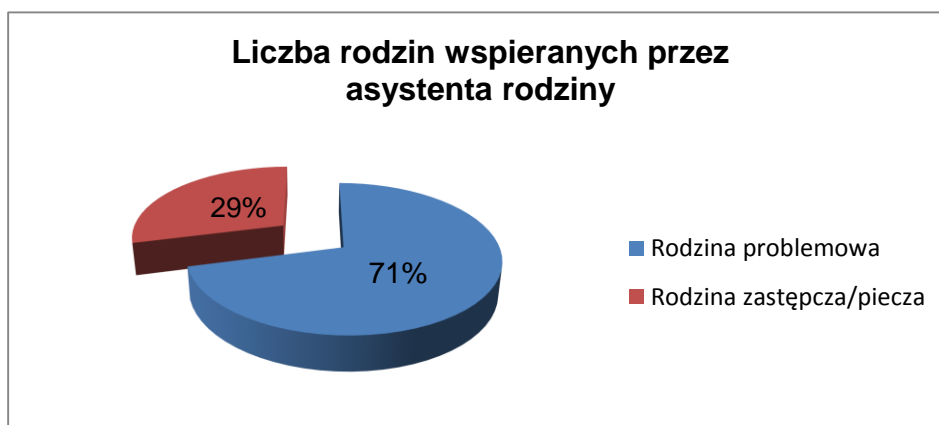
Asystent rodziny pracował również nad motywacją członków rodzin do podjęcia leczenia odwykowego. Tutaj ściśle współpracował z GKRPA oraz psychoterapeutą w Punkcie Konsultacyjnym. Asystent rodziny uczestniczył również w Zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej organizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu oraz Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich. Do zadań asystenta rodziny należało również sporządzanie dokumentacji do sądu w zakresie pracy z rodzinami pod opieką kuratora sądowego.

Tabela nr 5. Objęcie wsparciem rodzin przez asystenta rodziny

L.p.	Rodzina problemowa/ zastępcza	Ilość rodzin	Ilość osób dorosłych	Ilość dzieci
1.	Rodzina problemowa	10	16	21
2.	Rodzina zastępcza/pieczna	4	7	11
RAZEM		14	232	32

Z dniem 31.12.2017 roku Asystent zakończył pracę z 3 rodzinami, z czego w przypadku 2 rodzin na ich pisemną prośbę, a współpraca z 1 rodziną nie dawała żadnych efektów.

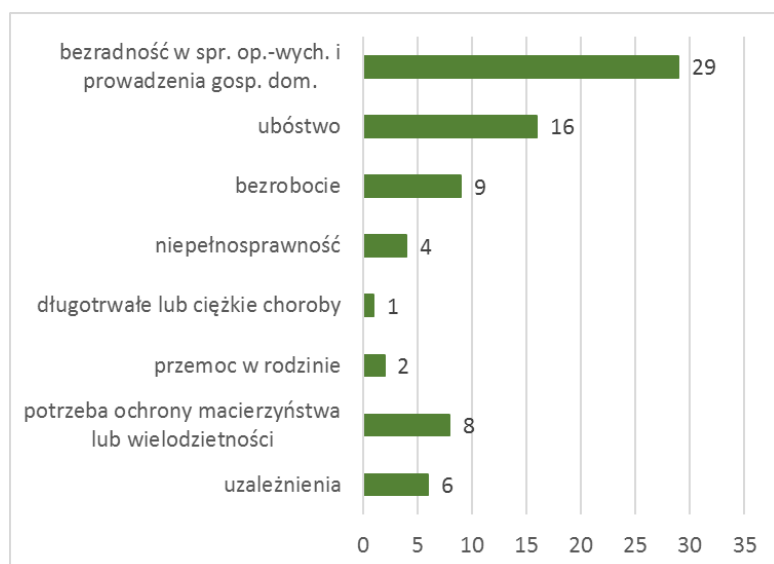
Wykres nr 5. Statystyka pracy z rodziną

W 2017 roku przeprowadzono również diagnozę w zakresie pracy asystenta rodziny w 2012-2017. We wspomnianej diagnozie wskazano, iż Zaproponowanie usługi asystenta rodziny było odpowiedzią na zidentyfikowane problemy rodzin. Można je zrekonstruować bazując po pierwsze na wywiadach środowiskowych realizowanych przez pracowników socjalnych, po drugie na podstawie diagnozy rodzin przeprowadzonej przez asystenta rodziny i będącej podstawą planu wsparcia rodziny.

Z wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych wynika, że mamy do czynienia z rodzinami wieloproblemowymi, a problemem łączącym wszystkie rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ważną kwestią społeczną jest również ubóstwo, a więc brak środków finansowych wystarczających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb – dotyczyło ono 16 rodzin, a więc 55,2% ogółu. Do kolejnych istotnych problemów rodzin zaliczyć należy bezrobocie, potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz uzależnienia.

Wykres nr 6. Problemy rodzin objętych asystenturą

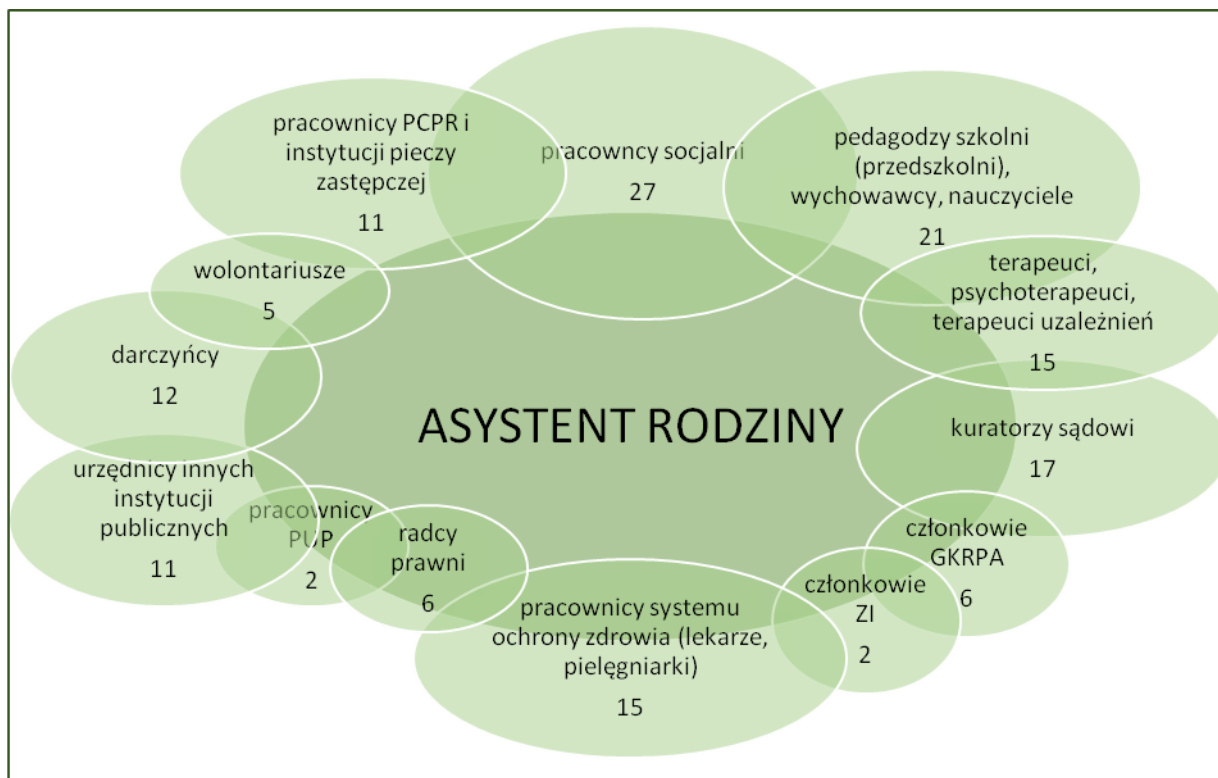
Zwrócić należy uwagę na wieloproblemowość sytuacji w rodzinach kierowanych do asystenta. Tylko w przypadku 3 rodzin pracownicy socjalni wskazali na potrzebę wsparcia wyłącznie w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dla pozostałych rodzin wskazywano na dwa, trzy, a nawet 4 dodatkowe problemy, ze względu na które rodzina również potrzebowała wsparcia. Najczęściej z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego współwystępowało ubóstwo, a także ubóstwo i dodatkowe powody, takie jak: potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, niepełnosprawność, bezrobocie i uzależnienia. Do konfiguracji występującej więcej niż raz należy zaliczyć bezradność wraz z ubóstwem (dla 5 rodzin), bezradność wraz z ubóstwem i bezrobociem (dla 3 rodzin i dodatkowo jeszcze z potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności dla 3 rodzin), bezradność łącznie

z ubóstwem i potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (dla 2 rodzin), a także bezradność łącznie z uzależnieniami (w przypadku 3 rodzin). Wskazuje to na konieczność wsparcia rodziny nie tylko w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, ale również innych, bez pokonania których prawidłowe pełnienie funkcji wychowawczej nie będzie możliwe (np. w przypadku uzależnień czy przemocy w rodzinie).

Istotnym wydarzeniem rzutuującym na sytuację rodzin objętych wsparciem jest odebranie dzieci z rodziny i umieszczenie ich w pieczy zastępczej. Jest ono następstwem niewłaściwej realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a także innych problemów rodzin, np. uzależnień czy przemocy w rodzinie. Część rodzin odczuwa tę sytuację jako znaczący problem i dąży do powrotu dzieci do domu, ale są i takie rodziny, które funkcjonują bez dzieci i nie podejmują znaczących starań na rzecz ich odzyskania. W każdym przypadku zadaniem asystenta jest jednak motywowanie rodzin do działań rozwiązujących problemy i umożliwiających powrót dzieci do rodziny. Jak już wskazano w pieczy umieszczonych było łącznie 20 dzieci z 11 rodzin. Ten fakt świadczy o istnieniu w tych rodzinach niezwykle poważnych problemów, które były dla sądu podstawą do skierowania dzieci do pieczy.

Należy się również zastanowić nad tym gdzie leżą przyczyny tak trudnych i wieloprotymowych sytuacji klientów trafiających do asystenta rodziny. Dlaczego nie nabyli oni umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, a dodatkowo są dotknięci wieloma innymi problemami? Z pewnością nie ma jednej przyczyny takiej sytuacji, jednakże wskazać należy, że wielu podopiecznych pochodzi z rodzin problemowych i pozbawieni oni byli szansy nauczenia się właściwych wzorców funkcjonowania rodziny. W przypadku 21 rodzin potwierdzono fakt występowania problemów rodzinnych w rodzinie pochodzenia co najmniej jednej z dorosłych osób. Tylko w przypadku 6 rodzin osoby pochodziły z prawidłowo funkcjonujących domów, przy 2 rodzinach nie udało się tego ustalić. Kluczowym problemem występującym w rodzinach pochodzenia klientów było uzależnienie – ustalono je w przypadku aż 15 rodzin. Do problemów należały również przemoc, konflikty zakończone rozwodami, wczesna śmierć jednego z rodziców. Dodatkowo 4 osoby dorosłe są wychowankami domów dziecka. Trudności w rodzinach pochodzenia tłumaczą niedostateczne kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, braki w zakresie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, niskie wykształcenie i problemy z funkcjonowaniem społecznym. Jednocześnie wielu klientów reprezentowało wyuczoną bezradność w niewielkim zakresie podejmując próby zmiany swojej sytuacji życiowej, co powodowało jej utrwalenie. Wskazuje to na niezwykle trudną sytuację rodzin trafiających do asystenta.

W ramach swojej pracy asystent współpracuje z wieloma pracownikami instytucji pomocowych, ale również kontaktuje się z przedstawicielami instytucji publicznych i innymi osobami, które mogą wesprzeć rodzinę w pokonaniu trudnej sytuacji życiowej. Pełni on centralną rolę kontaktową łącząc przedstawicieli różnych systemów, którzy najczęściej, w normalnej pracy, nie wchodzą ze sobą w relacje.

Wykres nr 7 Współpraca asystenta rodziny z innymi osobami i instytucjami w procesie udzielania wsparcia

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W analizie kontaktów asystenta rodziny z innymi osobami i instytucjami uwzględniono kontakty bezpośrednie asystenta rodziny, polegające na omawianiu sytuacji klienta, określania zakresu wsparcia i sposobu rozwiązania problemu, zakresu działań podejmowanych wobec rodziny przez osobę czy instytucję. Nie uwzględniono incydentalnych, pojedynczych kontaktów oraz sytuacji gdy asystent kierował klienta do osoby lub instytucji (zalecał mu skorzystanie z wsparcia), ale sam bezpośrednio nie kontaktował się z tym podmiotem. Takie sytuacje miały miejsce np. w przypadku korzystania przez klientów z wizyt lekarskich, terapii w instytucjach we Wrocławiu, kontaktów z urzędnikami. Zadaniem asystenta rodziny jest udzielanie pomocy, wsparcia, a nie zastępowanie klienta w załatwianiu jego spraw i rozwiązywaniu problemów. Tam gdzie było to możliwe asystent dążył do tego by klient samodzielnie realizował zadania. Z zakresu kontaktów z przedstawicielami różnych instytucji i osobami wspierającymi wynika, że w wielu przypadkach rodziny nie są w stanie same sobie poradzić i wymagają realizacji zadań wspólnie z asystentem.

Asystent najczęściej kontaktował się z pracownikiem socjalnym, co wynika ze specyfiki pracy w systemie pomocy społecznej, a następnie z pedagogiem szkolnym (oraz wychowawcą) i kuratorem sądowym. Wynikało to z realizacji przez rodzinę funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Kolejnymi specjalistami, z którymi na bieżąco współpracował asystent byli terapeuci z Punktu konsultacyjnego, pracownicy systemu ochrony zdrowia (głównie lekarze i pielęgniarki) pracownicy PCPR (co wiązało się głównie z wsparciem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej), darczyńcy i przedstawiciele innych instytucji publicznych – urzędy oraz pracownicy instytucji, wobec których klienci mieli zobowiązania finansowe. Uwidacznia to dwie kwestie. Po pierwsze, rodziny nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie z kontaktami z instytucjami, z których powinni korzystać dla właściwej realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, np. w zakresie monitorowania postępów dziecka w nauce, leczenia dziecka, a także z kontaktami niezbędnymi w ogólnym funkcjonowaniu społecznym. Po drugie, instytucje te bardzo często nie współpracują ze sobą, a asystent pełni rolę „przekaznika” informacji o rodzinie i osoby koordynującej pomoc. Jego rola w systemie pomocowym jest więc kluczowa.

Przeprowadzona diagnoza wskazała następujące rekomendacje dotyczące funkcjonowania asystenta rodziny:

1. Kierowanie asystenta rodziny do rodzin wymagających wsparcia

Asystent rodziny powinien być kierowany do rodzin, które wyrażają zainteresowanie taką współpracą oraz rokują na dokonanie pozytywnych zmian w okresie kilku lat. Oczywiście ocena prawdopodobieństwa poprawy sytuacji życiowej jest trudna, jednakże zwrócić należy szczególną uwagę na problemy, które w największym stopniu ograniczają szanse rodzin na przezwyciężenie trudnej sytuacji – przede wszystkim na uzależnienia.

W przypadku osób uzależnionych, przed wejściem asystenta do rodziny, bądź równoległe z jego działaniami, powinny zostać podjęte przy udziale GKRPA działania na rzecz rozwiązania problemu uzależnienia.

Należałoby rozważyć przeprowadzenie rozmowy „kwalifikacyjnej” z rodziną przy udziale asystenta i specjalisty, który oceniłby poziom motywacji rodziny do podjęcia współpracy z asystentem i wprowadzeniem zmiany postaw i zachowań.

2. Wsparcie rodziców w formie warsztatów kompetencji rodzicielskich

Praca asystenta ma doprowadzić do pokonania trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny. W tym kontekście ważne jest wsparcie działań asystenta skoncentrowanymi oddziaływaniami innych specjalistów, głównie pedagogów i psychologów. Bardzo dobrą formą pracy jest organizacja warsztatów kompetencji rodzicielskich. Powinny one być realizowane w formie wyjazdowej, bowiem umożliwia to zaplanowanie jednorazowo dłuższych zajęć i rozwiązuje problem unikania udziału w zajęciach ze względu na obowiązki zawodowe lub domowe. Klienci postrzegają formę wyjazdową jako bardziej atrakcyjną, a zebranie rodzin w jednym miejscu na kilka dni umożliwia realizację pełnego cyklu zajęć przy zachowaniu wysokiej frekwencji. Działania takie powinny być też organizowane dla całych rodzin przy zapewnieniu dzieciom opieki na czas udziału rodziców w zajęciach.

3. Wsparcie motywacyjne rodziców korzystających z usług asystenckich

Podstawą zmiany i przezwyciężenia trudności jest motywacja rodziców, chęć do zmiany i podejmowania wysiłku na rzecz pokonania problemów. Kluczową rolę odgrywa w tym zakresie wsparcie motywacyjne, które w dużej mierze udzielane jest wyłącznie przez asystenta rodziny. Konieczne jest rozbudowanie form wsparcia motywacyjnego i zwiększenie udziału specjalistów, szczególnie psychologów w działaniach motywacyjnych.

Zasadne byłoby ich prowadzenie w formie warsztatów wyjazdowych, co umożliwiłoby jednocześnie i dłuższe oddziaływanie różnych specjalistów na rodzinę.

4. Małe projekty tematyczne

Asystent świadczy usługi rodzinom wieloprotblemowym i realizuje działania w różnych obszarach życia rodzinnego. Jednocześnie z przeprowadzonej analizy wynika, że u wielu rodzin diagnozowane są deficyty w podobnych sferach. Dla ich kompensacji zasadne byłoby organizowanie małych projektów tematycznych wzmacniających kompetencje rodzin w różnych sferach, m.in. takich, jak: gospodarowanie środkami finansowymi, opieka nad małym dzieckiem, zabawy edukacyjne, zdrowe żywienie (w tym zdrowe żywienie małego dziecka), gotowanie w domu (warsztaty kulinarne), zdrowie i higiena, prowadzenie domu, organizacja pracy i zarządzanie czasem.

Projekty tematyczne mogłyby być realizowane w różnych formach zajęć grupowych, np. warsztatów, treningów, grup dyskusyjnych, zajęć w pracowniach, gier symulacyjnych, wykładów. Prowadzone powinny być przez specjalistów z różnych dziedzin, np. lekarza, położną, prawnika, psychologa, pedagoga, dietetyka, kucharza, itp., którzy uzupełniliby działania prowadzone przez asystenta rodziny.

5. Współpraca z pieczę zastępczą

Dla zwiększenia szans wzmocnienia rodzin, które posiadają dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, a co za tym idzie umożliwienia dzieciom powrotu do rodzin biologicznych koniecznej jest wzmocnienie współpracy asystenta z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz przedstawicielami placówek opiekuńczo-wychowawczych celem skutecznej wymiany informacji o realizowanych działaniach i wspólnego planowania możliwie najbardziej efektywnych działań.

6. Praca z rodziną w przypadku braku efektów współpracy z asystentem

Zamykanie usługi asystenta rodziny w związku z brakiem efektów realizowanych działań nie powinno oznaczać zakończenia pracy z rodziną. Jak wskazuje analiza sytuacji tych rodzin nadal potrzebują one wsparcia, chociaż same nie są zainteresowane korzystaniem z pomocy. Konieczne jest jednak podejmowanie prób wsparcia tych rodzin, m.in. poprzez:

- Wsparcie pracownika socjalnego – w przypadku rodzin korzystających z pomocy społecznej;
- Kierowanie do dyrektorów szkół i przedszkoli wniosków o objęcie dzieci pomocą pedagogiczną i psychologiczną w placówkach edukacyjnych;
- Kierowanie informacji do instytucji ochrony zdrowia (POZ) z wnioskiem o wzmocnienie wsparcia pielęgniarki środowiskowej i lekarza rodzinnego (pediatry).

7. Włączenie środowiska lokalnego w sieci wsparcia rodzin z problemami

Asystent rodziny powinien bazować nie tylko na wykorzystywaniu zasobów instytucjonalnych, ale korzystać również z wsparcia społeczności lokalnej, szczególnie pomocy rodzinnej i sąsiedzkiej. Zasadne jest włączanie sąsiadów czy znajomych rodziny, szczególnie z poprawnie funkcjonujących rodzin w sieć wsparcia. Można rozważyć w tym zakresie wykorzystanie instytucji rodziny wspierającej.

8. Podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny

Ze względu na multidyscyplinarność pracy z rodziną asystent rodziny powinien podnosić swoje kwalifikacje, a obowiązkiem gminy jest stworzenie mu takich możliwości. Asystent powinien brać udział w szkoleniach, szczególnie w zakresie przygotowania do pełnienia nowych zadań, np. wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Asystentowi należy również zapewnić supervizję, której celem byłoby minimalizowanie zjawiska wypalenia zawodowego w związku z trudnościami napotykanymi w pracy z rodziną wieloproblemową.

5. Pobyt dziecka w pieczy zastępczej

W sytuacji kiedy rodzina nie podejmuje współpracy z asystentem rodziny, bądź zagrożone jest zdrowie i życie dziecka, instytucje pod opieką których przebywa rodzina wnioskuje do sądu rodzinnego o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Dzieci odbierane są również w trybie interwencyjnym.

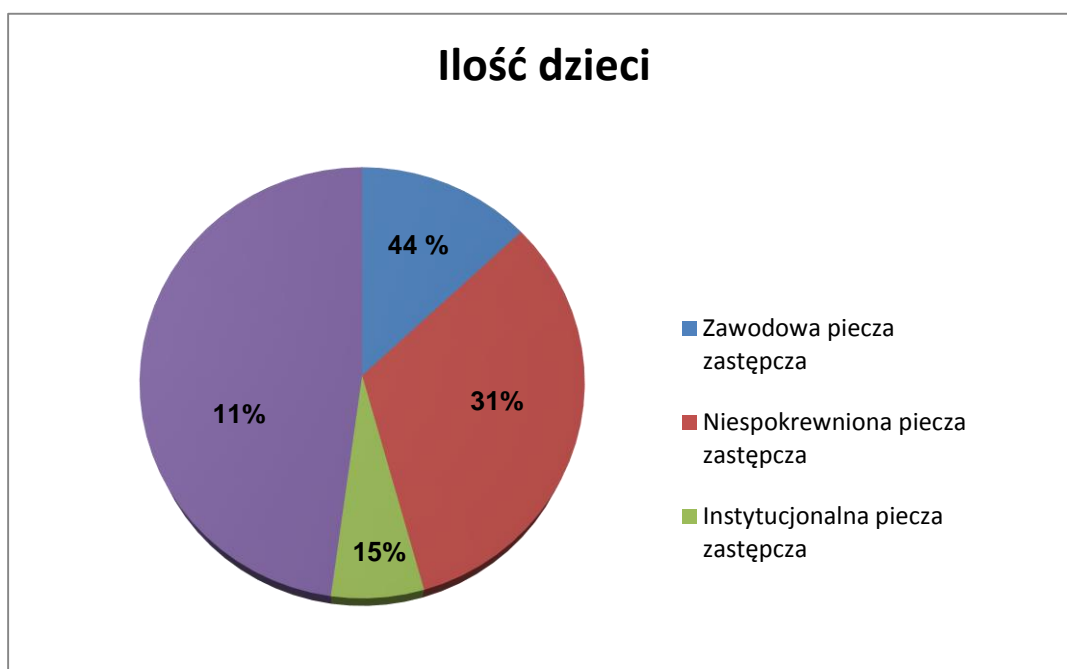
W pieczy zastępczej do dnia 31.12.2017 r. przebywało łącznie **46 dzieci**, w tym:

- 1) w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest umieszczonych 3 dzieci z terenu Gminy Siechnice,
- 2) w zawodowej pieczy zastępczej 6 dzieci,
- 3) w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 22 dzieci, niespokrewnionych – 15

Tabela nr 6. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej

Ilość	Zawodowa piecza zastępcza	Spokrewniona rodzina zastępcza	Niespokrewniona rodzina zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza
Liczba dzieci	6	22	15	3

Wykres nr 8. Zestawienie ze względu na rodzaj pieczy zastępczej

6. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W okresie od stycznia do grudnia 2017 r. w pieczy umieszczone było **46 dzieci** w tym zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. za 8 - dzieci ponoszone koszty wynosiły 10 % (umieszczone w 2015 roku)
2. za 10 –dzieci ponoszone koszty wynosiły 30% (umieszczone w 2014 roku).
3. za 18 - dzieci ponoszone koszty wynosiły 50% (umieszczone w 2013 roku)

Dzieci obierane były rodzicom w wyniku interwencji policji, kuratora lub pracowników socjalnych i umieszczane w:

- 1) rodzinie zastępczej spokrewnionej (rodzina);
- 2) rodzinnym domu dziecka;
- 3) domu dziecka;
- 4) placówce interwencji kryzysowej.

Umieszczenie dziecka w placówce poprzedzone było pracą i zaangażowaniem wszystkich służb z terenu gminy, aby problemy dotyczące rodziny z dziećmi zostały rozwiązane. W przypadkach nie rokujących należyte wykonywanie funkcji opiekuńczo-wychowawczych (najczęściej – uzależnienia od alkoholu, narkotyków i przemoc) zespół podejmował decyzję o odebraniu rodzicom dziecka i zabezpieczeniu w placówce.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2015-2017 wraz z % i wartościowym udziałem gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej

Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017			
Udział gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej				Udział gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej				Udział gminy Siechnice w kosztach pieczy zastępczej			
10% kosztów ogółem	30% kosztów ogółem	50% kosztów ogółem	Koszty roczne w zł	10% kosztów ogółem	30% kosztów ogółem	50% kosztów ogółem	Koszty roczne w zł	10% kosztów ogółem	30% kosztów w ogółem	50% kosztów ogółem	Koszty roczne w zł
6 dzieci	10 dzieci	7 dzieci	95.848	8 dzieci	10 dzieci	18 dzieci	183.053,47	0	11 dzieci	24 dzieci	175.105,93

Sprawozdanie finansowe

z realizacji

Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Siechnice w roku 2017.

L.p.	Rodzaj kosztu	Kwota
1.	Koszty zatrudnienia asystenta rodziny 1 etat	
2.	Koszty administracyjne podróże służbowe, rozmowy telefoniczne, art. biurowe	
3.	Koszty utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy	
RAZEM		

Koordynator zadań:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Święta Katarzyna, dnia 26.03.2017 r.
miejsowość i data

.....

podpis osoby sporządzającej

.....

podpis osoby zatwierdzającej